

Дата: 24.11.2020

Урок № 13

Тема: **Життєвий і творчий шлях Миколи Куліша. Проблема готовності українського суспільства бути українським у сатиричній комедії «Мина Мазайло».**

Мета уроку.

Формувати предметні компетентності:

ознайомити здобувачів освіти з розвитком національного театру «Березиль» Леся Курбаса, Харківський театр ім. І.Франка, драматургії 1920–1930 рр.; з п'єсами В.Винниченка, М.Куліша, І.Дніпровського, І.Кочерги, Я.Мамонтова на перетині традицій «корифеїв», зарубіжної класики і модерної драматургії; з біографією Миколи Куліша, його творчим внеском в українську драматургію; виховувати здобувачів освіти в дусі гідності та національної свідомості.

Матеріали до уроку:

Театр у всі часи був для культурних народів великою цінністю, яка мала незвичайне моральне, культурне й громадське значення як школа, що безпосередньо давала масам усе те, що придбали життя, наука й знання. Чим світліші часи, чим буйніший розгін і розквіт національного життя, тим більше з'являється матеріалу для драматичної творчості, яка стає найвірнішим дзеркалом почувань, ідей та змагань, якими громадянство в певний час жило. Нам, глядачам початку XXI століття, навіть і на думку не спадає задуматися над тим, який важкий, нерідко тернистий шлях пройшов український професійний театр.

На початку 20-х рр. XX ст. діяло 74 професійні театри, численні самодіяльні театри на периферії та пересувні робітничо-селянські театри, що спеціалізувалися на агітках, прославляючи месіанізм пролетаріату. У Києві 1918 р. функціонували Державний драматичний театр, очолюваний Олександром Загаровим, Державний народний театр під керівництвом Панаса Саксаганського і «Молодий театр» Леся Курбаса. У 1919-1920 рр. у Галичині й на Буковині діяли «Новий Львівський театр», Чернівецький театр і Державний театр ЗУНР. У 1919 р. організувався Державний театр імені Т. Шевченка в Катеринославі, у 1920 р.— у Вінниці імені І. Франка (керівник Гнат Юра). 1922 р. керований Лесем Курбасом Київський драматичний театр перейменовано на «Березиль», 1926 р. його перевели до Харкова, тодішньої столиці України. Народившись і розквітнувши на хвилі національного відродження, театр узяв собі назву «Березиль» — тобто березень, перший місяць весни, ставши «за справжню весну українського театру». «Березиль» власне був і театром, і мистецькою лабораторією, закладом, що проводив значну культурно-громадську роботу, організувавши творчі майстерні на периферії (Бориспіль, Біла Церква) та в Києві, де проводилася підготовка режисерів, акторів, драматургів, критиків, працівників театру.

Лесь Курбас — непересічна особистість

Народився 25 лютого 1887 р. в місті Самбір (тепер Львівської області) у родині акторів галицького театру Степана та Ванди Курбасів (за сценою Яновичі). Батько його, хоча й був мандрівним українським актором, проте й в бідності своїй прагнув дати Олександрові гарну освіту.

Навчався в Тернопільській гімназії, у Віденському та Львівському університетах. Тому цілком природно, що Лесь увібрав у себе все те, що могла дати йому європейська культура. Уже тоді Курбас мріяв працювати на Надніпрянській Україні, де існував сильний демократичний театр Садовського (Київ) і де поруч була висока театральна культура. 1916 р. його мрія здійснилася, він вступає до цього театру. Акторська творчість Курбаса в театрі Миколи Садовського обіцяла розвинутися, але сталося так, що він приніс свій акторський талант у жертву режисерському. Головна увага й енергія молодого митця були скеровані на організацію студії молодих акторів, з якої виріс згодом Молодий театр.

Назва «Молодий театр» з'явилася вже влітку 1917 р. Молодий театр — це театр пошуків нових форм утілення сучасної та класичної драматургії. З цього театру взяли початок кілька українських театрів. Улітку 1920 р. Лесь Курбас зібрав своїх кращих акторів, хто добровільно приєднався з Київського театру ім. Т. Шевченка, і під назвою «Кийдрамте» (Київський драматичний театр) трупа почала своє турне містами Київщини. Спочатку осіли в Білій Церкві, потім в Умані.

Лесь Курбас був засновником спочатку політичного (1922-1926), а потім і філософського (1926-1933) театру в Україні. У виставах свого філософського театру «Березиль» (Харків) Л. Курбас малює всесвіт, де головним стає особлива довіра до життя людини у всіх його суперечностях. Завдяки генію Лесю Курбасу, який поєднав у собі таланти режисера, актора, драматурга й перекладача світової літератури, були повному осмислені на українській сцені твори Вільяма Шекспіра, Генріха Ібсена, Герхарта Гауптмана,

Фрідріха Шіллера й Мольєра, здійснені постановки невідомих до цього українському глядачеві п'єс європейських драматургів.

Лесь Курбас і «березільці» знайшли свого драматурга, п'єси якого були співзвучні їхнім естетичним засадам. Таким драматургом став Микола Куліш. Першою його п'єсою, що побачила світло рамп на сцені театру «Березіль», стала «Комуна у степах» (Київ). Творча співпраця тривала і в Харкові.

Кульмінація здобутків Курбаса пов'язана з драматургом Миколою Кулішем (1892-1937) і художником Вадимом Меллером (1884-1962).

У Києві «Березіль» мав під своїм крилом майстерні, плинні півавтономні одиниці. У Харкові все було під одним дахом і під одним проводом — Курбасовим. У театрі діяв мюзик-хол (спектаклі «Шпана», «Алло на хвилі», «Чотири Чемберлени»), агітпроп. Було підготовлено серію «Костюмовані історії» (спектаклі «Жаке-рія», «Сава Чалий», «Король бавиться», «Змова Фієско»).

П'єса М. Куліша «Народний Малахій», «Мина Мазайло», на жаль, не знайшла розуміння в критики. Проти Лєся Курбаса були висунуті звинувачення в «похмурості», викривленні оптимістичної радянської дійсності. Багато чого з творчих пошуків Курбаса не розумілося широкими масами глядачів. Це стосується і його вистави «Маклена Граса», яка досягає справжньої філософської глибини. Але незважаючи на несприятливу для творчості атмосферу нерозуміння, недоброзичливості, Лєсь Курбас не занепадав духом, він до останньої можливості вів боротьбу з поширеними в той час тенденціями спрощенства, вульгаризації мистецтва. Опоненти ж щонайменшу невдачу Л. Курбаса завжди розцінювали як цілковитий провал театру.

Лєсь Курбас — «провідник» українського націоналізму. Можливо, саме тому, що режисер не відступив, не поступився своїми переконаннями, його було наклепницьки обмовлено, звільнено з посади керівника «Березолу» й заарештовано в Москві, де він кілька місяців працював у Соломона Михайловича Михоелса в Московському державному єврейському театрі на Малій Бронній. Його було вислано на будівництво Біломорсько-Балтійського каналу на Медвежу Гору, потім відправили на Соловки. 1937 р. після повторного суду його було розстріляно в урочищі Сандор-мох, а 1957 р. помертньо реабілітовано. 21 грудня 1991 р. Кабінет Міністрів України постановою № 367 скасував постанову Ради Народних Комісарів УСРР від 17 грудня 1933 р. «Про позбавлення Л. Курбаса звання народного артиста УРСР». Л. Курбаса стратили в системі ГУЛАГу за сфальсифікованою з початку й до кінця справою. Сьогодні Україні повертається чесне ім'я талановитого режисера, фундатора українського професіонального театру Лєся Курбаса. Нинішні колеги, громадськість України сприяє цьому. 1989 р. на фасаді Харківського державного академічного українського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка було встановлено меморіальну дошку в пам'ять про Лєся Курбаса, а «Мала сцена» театру знову отримала назву «Березіль».

У лютому 1994 р. на Харківщині відбулося театральне свято-фестиваль «Інтер-березіль», на якому були присутні представники Німеччини, Іспанії, Угорщини, Австрії, Франції, країн Прибалтики, Росії, Польщі, Ізраїлю. З творчого об'єднання «Березіль» бере початок театральна бібліотека, театральний музей і перший театральний журнал. До експериментальних пошуків Лєся Курбаса, якого було репресовано за часів сталінізму, і досі звертаються сучасні митці. У наш час у Києві проходить міжнародний театральний фестиваль «Мистецьке Березилля», присвячений пам'яті Лєся Курбаса.

Справою всього свого життя вважав Лєсь Курбас театр. Наші сучасні театри, які увінчали себе світовою славою,— це Київські

театри імені Івана Франка та Лєсі Українки, Львівський театр імені Марії Заньковецької, Закарпатський обласний музично-драматичний театр та низка інших театрів країни з гідністю продовжують справу, розпочату Лєсем Курбасом на зорі ХХ ст.

Слово про М. Куліша — драматурга зі світовою славою

Тепла Херсонщина. Холодна хата сім'ї наймитів. У День святого Миколая народжується Микола Куліш — драматург, інтелектуал, людина з крутим почуттям гумору і дуже коротким життям. Куліш народився напередодні свята зимового Миколая 18 грудня 1892 р. у родині наймитів Гурія й Уляни у Чаплинці. Із п'яти років хлопчик почав працювати у наймах, але у 1901–1905 рр. навчався у чаплинській чотирикласній школі, де він проявив себе як здібний учень з надзвичайно гарною пам'яттю.

Село Чаплинка, крім того, що дало життя Кулішеві, як тоді, так і зараз нічим особливим не вирізняється. Це прозвучить дещо дивно, але найщасливіші дні в дитинстві Миколи минули за шкільною партою. Щоправда, один шкільний день запам'ятався не тільки безпосередньою дитячою радістю, але й глибоко прокушеною лівою рукою: коли маленький Коля окрилено й легковажно біг вулицею додому, на нього кинувся величезний пес. Мати обмила, перев'язала, а потім покарала — син забруднив кров'ю нову сорочку. Рука гоїлась важко.

Мати Миколи Куліша померла досить рано – 1906 року. Батько починає часто випивати, згодом одружується – слабкі сімейні зв'язки між батьком і сином поволі обриваються. Однак, за рік до цієї сумної події в життя хлопця втрутився щасливий випадок: завдяки ініціативі місцевого вчителя Володимира Губенка й матеріальній допомозі інтелігенції та заможних селян у 100 карбованців, Микола отримав змогу продовжити навчання в Олешківському міському чотирирічному училищі.

У 1905 році Миколка закінчив школу з «похвальним листом». Йому 14 років. У наступному абзаці біографія могла би скорочено розповісти про те, як він наймитував, повторював долю своїх батьків і мріяв про вільне життя, цікаві книжки і хорошу освіту, але є одне «але»: Куліш був здібним учнем, добре проявив себе в школі, і щедра місцева інтелігенція збрала малому 100 карбованців на навчання в Олешківському міському чотирирічному училищі.

Від Чаплинки до Олешків – 86 кілометрів. Микола Куліш подолав їх на повільному сільському возі. Кажучи про час, це десь так само, якби сучасний студент із периферії їхав на пари в обласний центр на гіроскутері. Херсонські піски, через які проїжджали і в яких грузнули, нагадували хлопцеві морські хвилі, захоплювали й відвертали від думок про розлуку з рідним домом і невідомість майбутнього. Попереду було вже не дитинство, але ще не доросле життя – неймовірно цікавий період статевого дозрівання, формування життєвих переконань і навичок. Поруч друзі, які потім залишаться на все життя.

Хлопець підростає, і дедалі більше стає схожим на батьків, хоча намагався від цього відхрещуватися. Від матері Куліш успадкував талант сторителінгу і чуття художника. Батько подарував неспокійний дух, байдужість до грошей і матеріалізму. Свій відбиток залишили і козацькі гени: Кулішеві передалася внутрішня зібраність, працьовитість, витривалість, невидимий вольовий стрижень і сміливий дух. Це все вкупі створило фантастично цікавий букет гарячого характеру, який юнак не соромився показувати.

Наприклад, тоді, коли йшлося про мову. Зрозуміло, що єдина школа в південноукраїнській Чаплинці була російськомовною. Учні студіювали грамоту та інші складні речі «великоімперською», але виходили на перерву й щебетали рідною українською – мовою батьків і друзів.

Усе змінилося після переходу Куліша в Олешки. Там українську мову з учнів відверто й цинічно виганяли, намагаючись вибити з них «селюків». Це «непорозуміння з мовою» слід було пережити й осмислити, що було для Куліша морально складно. На принизливі знущання він відповідав гострою і грубуватою говіркою. Тоді ж він уперше усвідомив себе «мужиком», тим, кого з нього так уперто намагались вигнати, і не соромився цього протягом життя.

В останньому класі Олешківської гімназії Куліш написав свій перший серйозний вірш – звісно, українською, нехай мужицькою та приниженою, але рідною.

Коли Куліш приїхав в Олешки, грошей у кишені ледве вистачало на їжу, про власне житло він і мріяти не міг. Довелося проситися до людей – на довготривалий каучсерфінг. Колю прийняла до себе родина Алейникових, у якій було ще дев'ятеро рідних дітей. Можна собі уявити, як класно було Кулішу навесні, коли можна було вирватися з дому на вулицю й провести весь день просто неба із книжкою в руках. Гірше було взимку: темними вечорами доводилось стояти в черзі до гасової лампи, щоб елементарно вивчити уроки.

Після квартири Алейникових Куліш перебрався до притулку, з якого його теж досить швидко вигнали – за хуліганські віршики про вчителів. Микола влаштувався у шкільного приятеля Миші (Мішеля) Перерви. Від квітня до жовтня жив переважно в саду, де можна було сховатися від чужих очей і від думок про відсутність даху над головою. До батьківського дому повертатися не хотілося, там господарювала мачуха – хоча й добра, але чужа.

Хоч би яким крутим був характер і хоч би як хотілось не зважати на думку інших, Куліша хвилювала його зовнішність. Нічим не особливе кругле обличчя, темні очі, темне волосся, одяг із чужого плеча, відсутність грошей – це все закривало для Куліша шляхи до нових знайомств, яких так хотілося. Його душу шкребли гострими котячими кігтями всі можливі приниження – і від власної недосконалості, і від невміння м'яко поводитися з людьми й легко ставитися до уколів долі. Десь у цей період з'явилося вигадане ім'я «Кляус», за яким Куліш ховався від переживань. Він створив собі образ, якому дуже хотів відповідати, і це йому непогано вдавалося. Принаймні статус лідера серед ровесників Микола собі заробив.

У квартирі Мішеля Перерви формується підпільний гурток самоосвіти, причому батько Мишка був під наглядом за політичну «неблагонадійність». Заздрісники називали цю нетворкінгову інтелектуальну тусовку скептично-романтично – «Ліга вільного кохання». Хлопці, а серед них і Куліш, збиралися читати дешеві книжки, петербурзькі газети, виступали з рефератами. Коли прийшла перевірка (хтось не витримав і обмовився), хлопці встигли сховати всі книжки в солом'яну стріху, але трійки з поведінки отримали.

Навчався юний Куліш не блискуче, з математикою взагалі не дружив, зате весь вільний час читав і перечитував. Йому здавалося, що в книжках можна знайти правду і щастя, а звідти перенести їх і в життя. Із тодішніх захоплень у літературі – Сократ, Платон, Шекспір, Шиллер, Байрон, Шевченко і Достоевський, на дозвіллі – Євангеліє від Івана... Не дуже схоже на список бідного сільського хлопчиська з родини наймитів, чи не так?

В училищі з'являються перші спроби пера. Одна з них – бешкетна поема про ляпи шкільного життя, у якій Куліш висміяв учителя. Творик пішов по руках, дійшов до самих викладачів, які прийняли рішення про відрахування. На загальних зборах Куліша ніхто не підтримав. Розчарований і вражений, не кажучи жодного слова, Микола зібрав книжки, встав і пішов. Попри це завдяки заступництву окремих учителів йому дозволили скласти іспити за 4-й клас і дістати змогу перейти до гімназії. Микола вступає до оleshківської чоловічої гімназії, мешкає у квартирі гімназійного приятеля, яку вони орендують у родини Невеллів, на харчі заробляє репетиторством – і це в 16 років!

У цей час Микола почав захоплюватися театром. Важко сказати, що саме тоді ставили в професійному театрі – чи то російському, чи то українському. Відомо, що в 1914 році він брав участь у «Гуртку шанувальників драматичного мистецтва», який поставив у літньому театрі українську комедію «Хатня революція». Хлопці тоді зробили хитрий маркетинговий хід: на афішах слово «хатня» було написане маленьким шрифтом, а «революція» – величезними літерами. Звісно, з такою рекламою вистава була приречена на аншлаг.

911 рік. Куліш – жвавий юнак із веселими карими очима. Йому 19, він стрункий і високий, його зовнішність уже приваблює, а не відштовхує, він не соромиться знайомитися й мріяти. Як і в усіх у цьому віці, періоди пристрасної закоханості змінюються на розчарування, перший секс не дає ні щастя, ні спокою, а серце хоче плакати гіркими слізьми і співати від радості одночасно.

У домівці Невеллів жило троє дівчат, п'ятеро хлопців і їхня, як її іронічно називав на французький лад Куліш, «Маман». У родині любили романси, Микола співав разом з усіма, не соромлячись свого несподівано високого голосу. Тут Куліш знайомиться з майбутньою дружиною – Антоніною (Тосею) Невелль. Взаємне почуття, яке Куліш побачив у старшій від нього на рік зеленоокої милій Тосі, в атмосфері інтелігентної музичної родини він сприйняв з романтичним пориванням душі – це було те саме кохання. Через багато років, сидячи в холодній камері Соловецької тюрми, Куліш згадуватиме цей період юнацьких довжелезних розмов ночами.

До Тосі Куліш буде втікати з військової казарми, за це його звинуватять у дезертирстві. До неї він повернеться після армії, щоб разом почати нову історію їхнього кохання – дорослого, часто цинічного, часто незрозуміло жорстокого. Кохання холодного розуму, а колись – сліпого почуття.

Фактично все життя Куліша було молодістю, яка швидко переросла у зрілість.

Новий період у житті Миколи Куліша почався після повернення з фронту 1918 року. Він кілька разів потрапляв за ґрати через більшовицькі погляди, а 1919 року сформував Дніпровський селянський полк, походи якого відтворив у своєму романі «Вершники» Юрій Яновський, а сам Микола Куліш став прототипом головного героя Данила Чабана. Полк брав участь у боях проти денікінців. За гетьманського правління Павла Скоропадського Миколу Куліша було ув'язнено на 5 місяців. Після повернення Червоної Армії в Україну, він стає начальником штабу групи військ Херсонського та Дніпровського повітових військкоматів.

У Харкові Микола Куліш займався активною громадською діяльністю, 1926 року очолив літературну організацію ВАПЛІТЕ (Вільна академія пролетарської літератури), редагував її журнал. Також був редактором «Пролітфронту» і «Літературної ярмарки». Тісно співпрацював з Миколою Хвильовим, а з талановитим режисером Лесем Курбасом створив новий український театр. Про чоловіка під час Голодомору 1933 року Антоніна Куліш згадувала так: «Я бачила, що голод знищує мою дитину (доньку Ольгу) і просила Миколу дістати десь грошей, щоб купити продуктів. Микола мені відповів: «Що Ольга?! Коли помирає від голоду цілий народ, вся Україна?» Він не думав ні про мене, ні про дітей. Він забував і про себе, ледве пересуваючи ноги: був виснажений до краю».

Після 1933-го Микола Куліш починає розчаровуватися у революційних ідеях. Проти нього розгортають ідеологічну кампанію, а п'єси «Народний Малахій», «Мина Мазайло», «Патетична соната»

називають ворожими комуністичному режиму. На першому всесоюзному з'їзді радянських письменників 1934 року Миколу Куліша оголосили буржуазно-націоналістичним драматургом. Під час «чергової чистки» відібрали партквиток. Під час свого візиту до друга Івана Сенченка Микола куліш сказав: «Ось що, Ваню, всіх беруть, певне, візьмуть і мене. То я вам скажу, і ви це знайте: ніде й ніколи я не виступав проти радянської влади, ніколи й нічим не провинився супроти неї». У грудні 1934 року, після похорону його друга Івана Дніпровського, Миколу Куліша було заарештовано органами НКВС і звинувачено у приналежності до націоналістичної терористичної організації і зв'язках з ОУН. Під час судового процесу у «Справі боротьбистів» в березні 1935 року виїзною Військовою колегією Верховного суду разом з Г. Епіком, Є. Плужником, В. Підмогильним, О. Ковінькою та іншими засуджений до 10 років Соловецьких таборів. На Соловках Миколу Куліша утримували в суворій ізоляції. 3 листопада 1937 року, за постановою особливої трійки НКВС по Ленінградській області від 9 жовтня 1937 року, розстріляний в урочищі Сандармох. Тоді було розстріляно 1111 осіб. Місце вбивства українських класиків було виявлено лише 1997 року. Антоніна Куліш останнього листа від чоловіка отримала 15 червня 1937 року. Водночас вона продовжувала йому писати і надсилати посилки до 1939 року.

Що це – прожити 44 роки? Як і багатьох письменників-модерністів, його розстріляли в Сандармоському урочищі й скинули в спільну братську могилу. Лише в недавньому 1997 році місяця масових розстрілів віднайшли громадські активісти. У розстрільному списку прізвище Куліша стоїть біля його друга – режисера Леся Курбаса.

Майже все життя Микола Куліш займався літературною творчістю. Він залишив після себе п'єси: «97», «Комуна в степах», «Хулій Хурина», «Зона», «Отак загинув Гуска», «Народний Малахій», «Мина Мазайло» та інші. Більшість із них була поставлена в театрі «Березіль».

Для українського театру Микола Куліш створив цілісну трагедійну форму, увів новітні жанри гумору та сатири, збагатив арсенал зображально-виражальних засобів п'єс. У його творах — увесь спектр людських взаємин, позначений гуманістичним пафосом, намаганням говорити про питання одвічні, загальнолюдські. Наскрізний конфлікт драматургії М. Куліша — людина й час, складні колізії епохи. Увага драматурга зосереджена на трагічності чи трагікомічності існування штучно створеної радянської людини.

Готуємося до ЗНО

1. М. Куліш поставив 1931 р. в Камерному театрі в Москві драму (режисер О. Таїров)

А «Маклена Граса»   Б «Патетична соната»   В «97»   Г «Народний Малахій»

2. Найтісніше діяльність М. Куліша-драматурга пов'язана А з Харківським театром ім. І. Франка

Б з театром «Березіль»   В з Новим театром у Києві   Г не пов'язана з конкретним театром

3. Відомий актор і режисер Леся Курбас почав свою діяльність із п'єси М. Куліша

А «Патетична соната»   Б «Прощай, село!»   В «Народний Малахій»   Г «Хулій Хурина»

4. В українській драматургії М. Куліш працював.

А 8 років   Б 10 років   В 12 років   Г 14 років

5. М. Куліш був репресований

А у 1928 р.   Б у 1930 р.   В у 1932 р.   Г у 1934 р.

6. У 1930 р. було написано твір

А «97»   Б «Патетична соната»   В «Прощай, село!»   Г «Маклена Граса»

7.«Голод», «Мусій Копистка», «Незаможники», «Десь на селі», «Гибель одного комнезаму» — це попередні варіанти назви твору М. Куліша

А «Комуна в степах»   Б «97»   В «Зона»   Г «Прощай, село!»

8. Мішанство й українізація — це, за визначенням М. Куліша, тема твору

А «Народний Малахій»   Б «Маклена Граса»   В «Хулій Хурина»   Г «Мина Мазайло»

9. Комедія М. Куліша «Мина Мазайло» написана

А у 1927 р.   Б у 1929 р.   В у 1931 р.   Г у 1933 р.

10. Перша п'єса М. Куліша

А «Патетична соната»   Б «97»   В «Зона»   Г «Прощай, село!»

11. Відображення трагічних подій голодомору в Україні — тема твору

А «Народний Малахій»   Б «97»   В «Хулій Хурина»   Г «Мина Мазайло»

12. М. Куліш був розстріляний на Соловках

А у 1942 р.   Б у 1941 р.   В у 1945 р.   Г у 1940 р.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

Повторити матеріал конспекту уроку, прочитати комедію «Мина Мазайло».

Микола Куліш народився у сім'ї бідняка, тому з п'яти років теж наймитував. Коли померла мати, батько одружився вдруге і почав пиячити. У цей час вчитель церковно-парафіяльної школи Володимир Пилипович Губенко, помітивши неабиякі здібності Миколи, вирішив зібрати гроші для його подальшого навчання. 100 зібраних карбованців дозволили продовжити хлопцеві навчання в Олешківському училищі.

ДОДАТОК

Опорний конспект. Біографія М.Куліша

- 18 грудня 1892 р.** в с. Чаплинці на Херсонщині в бідній селянській родині народився Микола Куліш.
- 1914 р.**— вступив до Одеського університету на історико- філологічний факультет.
- 1914-1917 рр.**— мобілізація, фронт.
- З 1918 р.**— голова міськвиконкому Олешок, голова місцевої ради, організатор «Першого Українського Дніпровського полку» в Херсоні.
- 1922-1925 рр.**— інспектор Наросвіти (організовував українські школи, забезпечував їх кадрами, склав український буквар «Первинка»).
- 1924 р.**— перша п'єса «97».
- 1925 р.**— переведений до Харкова як шкільний інспектор Наркомосвіти УРСР.
- 20 листопада 1925 р.** було створене літературне угруповання ВАПЛІТЕ, восени 1926 р. його президентом став Микола Куліш.
- 1924 р.**— унаслідок партійної критики відбулася «самоліквідація» ВАПЛІТЕ. Нищівна критика п'єси «Народний Малахій», як наслідок — заборона.
- 1925 р.**— комедію «Мина Мазайло» було знято з репертуару й невдовзі охрещено «фашистською».
- 1933 р.**— тяжка утрата — смерть Миколи Хвильового. Переслідування, цькування, заборона п'єси «Маклена Граса». Створено пілку радянських письменників України, Миколу Куліша не зараховано до складу її членів.
- 1934 р.**— смерть Івана Дніпровського (близький друг).
- 7 грудня 1934 р.** під час похорону друга М. Куліш був заарештований.
- 15 червня 1937 р.** родина одержала останній лист від драматурга. Був розстріляний на Соловках.